

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

**ŠKOLSKO NATJECANJE IZ POZNAVANJA
KLASIČNIH JEZIKA**

**u kategoriji
LATINSKI JEZIK
za
OSNOVNE ŠKOLE**

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

25		%
-----------	--	----------

II. Gramatika:

14		%
-----------	--	----------

III. Civilizacija:

8		%
----------	--	----------

Ukupni broj bodova:

Članovi školskog povjerenstva:

47		%
-----------	--	----------

1. _____

2. _____

3. _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja: _____

Županija: _____

Nadnevak natjecanja: 28. siječnja 2008.

PREVEDI TEKST UZ POMOĆ RJEČNIKA!

O Arhimedovoj smrti

Bello Punico secundo magna classis Romanorum Marcello duce¹ Syracusas, urbem Siciliae, diu oppugnavit. Nam Syracusani tam acerrime resistebant, ut exercitus Romanorum per tres fere annos urbem capere non posset. Syracusanos autem multum Archimedes iuvabat, vir doctissimus, variorum bellicorum operum et machinarum² inventor.

Tandem Romani dolo urbem ceperunt. Die festo, cum omnes fere Syracusani vino oppressi³ dormirent, delecta manus Romanorum scalis admotis⁴ in murum tanto silentio ascendit, ut custodes eos non conspicerent. Tum magna caedes orta est. In hoc tumultu⁵ Archimedes quoque perisse⁶ dicitur. Is⁷, dum milites Romani urbem diripiebant, domi sedebat ita attente in cogitatione defixus⁸ (nam in arena formas quasdam describebat), ut urbem captam esse non sentiret. Tum miles quidam domum irrupit strictoque gladio⁹, quis esset, interrogavit. Archimedes autem non respondit, sed «Noli», inquit, «obsecro, circulos meos turbare!», et a milite interfectus est.

Komentar:

1. **Marcello duce** – pod vodstvom Marcela
2. **bellicorum operum et machinarum** – ratnih sprava i naprava
3. **opressi** – opijeni
4. **scalis admotis** – primaknuvši ljestve
5. **tumultus, us, m.** – strka
6. **perisse** = periisse
7. poveži: **is ... domi sedebat**
8. **defixus** – zadubljen
9. **stricto gladio** – izvukavši mač

PRIJEVOD:

max 25	
--------	--

Zadaci:

Gramatika:

1. Napiši ostale konjunktive zadanog glagola u istom licu i broju:

konj. prez.	konj. impf.	konj. perf.	konj. plpf.
	posset		

max 3

2. Prepoznavaj i objasni gramatički (sintaksa padeža!) oblik imenice *domus* iz teksta.

Is **domi** sedebat. _____

max 1

3. Ispiši konstrukciju **nominativa s infinitivom** iz teksta.

glavni glagol	nominativ	infinitiv

max 3

4. Rečenicu **Is a milite interfectus est** pretvori iz pasiva u aktiv.

_____

max 3

5. Navedi ostale stupnjeve primjerima iz teksta:

POZITIV	KOMPARATIV	SUPERLATIV
		vir doctissimus
magna caedes		

max 4

Civilizacija:

1. Koliko je ukupno bilo punskih ratova? _____

max 1	
--------------	--

2. Koji je kartaški vojskovođa došao «ante portas» Rima? _____

max 1	
--------------	--

3. Pompeje je uništila provala _____, a na Siciliji je i danas aktivan vulkan _____, koji je bio smatran sjedištem rimskoga boga vatre Vulkana.

max 2	
--------------	--

4. «Svako tijelo uronjeno u tekućinu prividno izgubi na težini onoliko koliko je teška istisnuta tekućina» - fizikalni je zakon koji je otkrio _____ i čije je otkriće navodno popratio riječima _____.

max 2	
--------------	--

5. Navedi "autore" poznatih latinskih izreka:

Alea iacta est. _____

O tempora, o mores! _____

max 2	
--------------	--

RJEŠENJA

Prijevod:

Bello Punico secundo magna classis Romanorum Marcello duce	U Drugom punskom ratu velika mornarica Rimljana pod vodstvom Marcela	1
Syracusas, urbem Siciliae, diu oppugnavit.	dugo je napadala Sirakuzu, grad Sicilije (na Siciliji).	1
Nam Syracusani tam acerrime resistebant, ut exercitus Romanorum per tres fere annos urbem capere non posset.	Sirakužani su se naime tako vrlo žestoko (najžešće) branili (odupirali) da rimska vojska (vojska Rimljana) ni za gotovo tri godine nije mogla osvojiti grad.	1
Syracusanos autem multum Archimedes iuvabat, vir doctissimus, variorum bellicorum operum et machinarum inventor.	Sirakužanima je pak mnogo pomagao Arhimed, muž vrlo učen, izumitelj raznih ratnih sprava i naprava.	1
Tandem Romani dolo urbem ceperunt.	Napokon su Rimljani varkom osvojili grad.	1
Die festo, delecta manus Romanorum	Na svečani (praznični) dan, odabrana četa Rimljana	1
cum omnes fere Syracusani vino oppressi dormirent,	kad su gotovo svi Sirakužani opijeni vinom spavali,	1
scalis admotis in murum tanto silentio ascendit,	primaknuvši ljestve uspela se na zid u takvoj tišini,	1
ut custodes eos non conspicerent.	da ih čuvari nisu opazili.	1
Tum magna caedes orta est.	Tad je nastao veliki pokolj.	1
In hoc tumultu Archimedes quoque perisse dicitur.	Priča se da je u toj strci poginuo i Arhimed.	2
Is, domi sedebant ita attente in cogitatione defixus	On je kod kuće sjedio tako pozorno zadubljen u razmišljanje	1
dum milites Romani urbem diripiebant, (nam in arena formas quasdam describebat),	dok su rimski vojnici pljačkali (plijenili) grad, (opisivao je naime u pijesku neke likove)	1
ut urbem captam esse non sentiret.	da nije ni opazio da je grad osvojen.	2
Tum miles quidam domum irrupit	Tad je neki vojnik provalio u kuću	1
strictoque gladio, quis esset, interrogavit.	i izvukavši mač upitao (ga) je tko je.	1
Archimedes autem non respondit, sed «Noli», inquit, «obsecro, circulos meos turbare!»	Arhimed pak nije odgovorio, nego «Nemoj, reče, «molim, remetiti moje krugove!»	1
et a milite interfectus est.	i od vojnika je ubijen.	1

Ukupno 25bodova

Napomena ispravljачima! U retcima u kojima se prijevod vrednuje s 2 boda, ne smije se davati 1 bod za dio prijevoda, nego se cjelina vrednuje s 2 boda.

Zadaci:

Gramatika:

1. Napiši ostale konjunktive zadanog glagola u istom licu i broju:

konj. prez.	konj. impf.	konj. perf.	konj. plpf.
possit	posset	potuerit	potuisset

max 3

2. Prepoznavaj i objasni gramatički (sintaksa padeža!) oblik imenice *domus* iz teksta.

Is **domi** sedebat. abl. mjesta (stari lokativ, abl. loci)

max 1

3. Ispiši konstrukciju **nominativa s infinitivom** iz teksta.

glavni glagol	nominativ	infinitiv
dicitur 1+	Archimedes 1+	perisse 1

max 3

4. Rečenicu **Is a milite interfectus est** pretvori iz pasiva u aktiv.

Miles eum interfecit. 1+1+1

max 3

5. Navedi ostale stupnjeve primjerima iz teksta:

POZITIV	KOMPARATIV	SUPERLATIV
vir <u>doctus</u>	vir <u>doctior</u>	vir doctissimus
magna caedes	<u>maior</u> caedes	<u>maxima</u> caedes

max 4

Ukupno

14 bodova

Civilizacija:

1. tri (3)	1 bod
2. Hanibal	1 bod
3. Vezuv, Etna	1 + 1 bod
4. Arhimed, heureka (ili grčki?)	1 + 1 bod
5. Cezar	1 bod
Ciceron	1 bod

Ukupno 8 bodova

TABLICA BODOVA I POSTOTAKA:

BODOVI	%	BODOVI	%
1	2,13%	25	53,19%
2	4,26%	26	55,32%
3	6,38%	27	57,45%
4	8,51%	28	59,57%
5	10,64%	29	61,70%
6	12,77%	30	63,83%
7	14,89%	31	65,96%
8	17,02%	32	68,09%
9	19,15%	33	70,21%
10	21,28%	34	72,34%
11	23,40%	35	74,47%
12	25,53%	36	76,60%
13	27,66%	37	78,72%
14	29,79%	38	80,85%
15	31,91%	39	82,98%
16	34,04%	40	85,11%
17	36,17%	41	87,23%
18	38,30%	42	89,36%
19	40,43%	43	91,49%
20	42,55%	44	93,62%
21	44,68%	45	95,74%
22	46,81%	46	97,87%
23	48,94%	47	100,00%
24	51,06%		